

egelden gang. Al reekt, een voo- oet het nog even

meerde als thes- iet de schepping in schepping de Hij Zich niet zo- oorkomen of de h met de werel draagt als me tegenwoordigheeft Hij daarvoor daarin zelf te

doxie — en in reformeerde lee- t aangaande de telt.

ift hebben inge- ir hebben terug- is van de zong- trachten werken- ons geloof zijn

t zulk een na-

de en 8ste druk- hift, beteekent- wordt (door de

ti) als een som- elke den bijbel- n of affectione- ag), perspicuita- naamheid) of per- crachtadigheid), i levende kracht

wordt in dezen- schappen op be- en... In plaats- l, wat zij toel- ilige Schrift als- gen Geest opge-

dat de Heilige- deze abstrakte- en uitgelegd-

alleen.

hun, die aan- sen hebben mee- n — wij wezen- oeten geworpen- rden naam nog

andere dan een- ouwing.

dat de kwestie- an een onjuiste

sch, maar lieve

ir voortbestaan- van de almach-

Gods.

Schrift zoomm- r ontstaan le-

eiligen Geestes- r Schrift heeft- eërlei werking- inden in schep-

estes kwam de- te zeggen de

estes wordt de- n stand gehou-

an een gewoo- an vergelijking

der Schrift.

erd, maar blijft

le duidelijkheid

openbaring, als- opteekenen.

e duidelijkheid- th in om haar-

die tot bekee-

lijkheid behou-

en, evenals de-

iden alle men-

schen op een gegeven oogenblik, waarop zij schijnt, slapen.

De Schrift is niet de Geest en de Geest is niet de Schrift.

Evenmin als de wereld God is en God de wereld.

Een magische vereenzelving van Schrift en Geest behoort door ons even sterk te worden tegengestaan als de pantheïstische identificatie van God en de wereld.

Maar evengoed als het waar is, dat waar de wereld is, ook God is, al is Hij ook buiten haar, zoo staat het ook onomstootelijk vast, dat waar de Schrift is ook de Heilige Geest is met zijn werking, al is zijn werkzaamheid niet tot de Schrift beperkt.

Als de bijbel wordt geopend, oefent de Geest zonder uitzondering Zijn werking uit.

Ik kan een werking zijn tot verlichting, wanneer Hij het innerlijk oog zoo heeft bewerkt, dat het de glans der openbaring kan verdragen.

Ik kan ook een werking zijn tot verblindend even- als men, wanneer men met een daarop niet be- rekend en gewapend oog, in de zon blijft staren.

Maar zonder uitwerking blijft het lezen van de Schrift noot.

Omdat de Heilige Geest door de Schrift altijd werkt.

Zoo is het dan geen maatstaf voor de duide- lijkheid van de Heilige Schrift of zij den mensch duidelijk wordt.

De duidelijkheid van de Heilige Schrift is juist oorzaak, dat zij den ongeloovige, die in zijn on- geloof niet blijft stilstaan, maar daarin voortschrijdt steeds duisterder wordt.

Ook de christen, die gedurende zekere periode van zijn leven zich door ongeloof laat verschalken, ervaart dit.

Maar wordt hij weer bedroefd naar God, dan bewerkstuigt de Heilige Geest Zijn innerlijk zoo, dat Hij de Schrift in haar helderheid en duidelijk- heid weer kan verdragen.

Dan wordt het weer licht in zijn ziel.

De Morgenster gaat op in zijn hart.

— Verkeerde wisselstand. IV.

Dr v. d. Vaart Smit is alzoo met zijn citaten uit Calvijn niet gelukkig.

Hij brengt, wat van het Avondmaal gezegd wordt, zonder meer over op den Doop.

Dat blijkt ook uit zijn laatste artikel, dat wij in ons blad opnamen, voorzoover het over deze kwestie gaat, ten duidelijkste.

Immers schrijft hij „Bij het avondmaal kan het „eten“ slechts geestelijk door het (persoonlijk) ge- loof geschieden; een lichamelijk eten en een eten door de ongelooovigen (manducatio oralis et in- dignorum) is uitgesloten. Ontbreekt de aanvaar- ding door het persoonlijk geloof, dan was er geen sacrament. Tot het wezen van het sacrament behoort, behalve de hemelsche zaak en het aard- sche teeken en zegel, het (persoonlijk) geloof, dat beide verbindt. Aan de actio Gods beantwoordt de geloofsheligenis van den mensch“.

Het is wel klaar als de dag dat hier het wezen van het Avondmaal op het sacrament van den Doop wordt overgebracht.

Zoo komt hij dan ook tot zijn stelling, dat tot het wezen van het sacrament ook behoort „de handeling des menschen, de bewuste, persoonlijke geloofsaanvaarding van de in het sacrament aan- geboden genade“.

En waar er nu bij het kind van een bewuste geloofsaanvaarding geen sprake kan zijn, konkludeert hij, dat eigenlijk de ouders op het moment van den Doop den Doop ontvangen en dat „al naarmate het kind mede met zijn ouders leert aanvaarden, het in dezen zegen (deelt) en er ook zelve de kracht van (ervaart)“.

Dat dit de gedachte van Calvijn volstrekt niet uitdrukt, moge voorloopig door één citaat worden aangetoond. Men vindt het in het traktaat van Calvijn over de ware wijze van kerkreformatie (deel VII kolom 619). Daar handelt hij over den Kin- derdoop en zegt hij: „Het is derhalve nood- zakelijk, dat aan den doop de genade der aan- neming voorafgaat. Deze is niet slechts de oor- zaak van de halve zaligheid, maar zij brengt de genade zelf ten volle aan. Vervolgens wordt zij door den doop bekrachtigd“.

Hier stelt Calvijn dus niet als voorwaarde voor den doop, dat er een bewust geloof aanwezig is. Maar dat er zij de genade der aanne-

ming. Derhalve geen handeling van den mensch. Doch een handeling van Zichzelf. En de Kinder- doop is niet anders dan een bekrachtiging daarvan.

Dit is dus geheel andere taal.

Nu is het echter onze bedoeling niet om met één citaat de zaak te beslissen.

Daarvoor is de doopsopvatting van Calvijn veel te ingewikkeld.

Wij willen zelfs zoóver gaan met toe te geven, dat er uitspraken van Calvijn zijn, waarop Dr v. d. V. S. zich met eenig schijn van recht kan beroepen.

Die vindt men echter niet in de „Laatste Ver- maning tegen Westphal“, waaruit Dr v. d. V. S. zich pijlen wil snijden, maar b.v. om wat in de buurt te blijven in zijn „Tweede verdediging tegen Westphal“.

Die moet men niet zoeken in het twaalfde deel van de bedoelde uitgave van Calvijn's wer- ken en dus ook niet in de korrespondentie met Bullinger uit het jaar 1548, gelijk Dr v. d. V. Smit aantekent, maar in het zevende deel, waar men zelfs te kust en te keur kan gaan.

Dr v. d. Vaart Smit citeert ergens in een noot het zevende deel als het twaalfde.

Dit kan natuurlijk een drukfout zijn.

Maar andere onnauwkeurigheden, kunnen op die wijze niet worden verklaard.

Nu leze men — wij moeten ten deze wat voor- zichtig zijn — hierin geen bedekte beschuldiging, dat Dr v. d. V. S. Calvijn's werken zelf niet heeft gelezen.

Wij konstateeren alleen, dat hij wat vluchtig heeft gewerkt en zich te spoedig heeft blij gemaakt als hij iets bij Calvijn vond, dat naar zijn meening in zijn kraam te pas kwam.

Hij heeft in elk geval Calvijn geen recht laten wedervaren.

Voorzeker is het niet gemakkelijk om de schijn- bare tegenstrijdigheden in Calvijn's doopsopvatting te verklaren.

In het uitnemende werk van G. Kramer „Het Verbond van Doop en Wedergeboorte“ wordt de oplossing gezocht in de ontwikkeling, welke Calvijn heeft doorgemaakt.

Naar ons oordeel is er nog een andere verklaring mogelijk.

Daarover nader.

— Gissen doet missen.

De vorige week schreef ik aangaande den auteur van de anonieme brochure „Zijn de mannen van Assen“ enz. dit: „Intusschen kan ik elke Gerefor- meerde Kerk in ons vaderland verzekeren, dat zij er haar predikant niet op behoeft aan te zien“.

Naar ik vernam heeft men een zekere sleutel meenen te vinden in de woorden „in ons vader- land“.

Men heeft gedacht: het zal dus een predikant buiten ons vaderland zijn.

Dit gissen deed missen.

Men mag gerust lezen: in en buiten ons vaderland.

HEPP.

## GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Onvrjmoedigheid in de ontsluiting van elgen zieleleven voor onze naaststaanden.

Daarover schrijft me onze lezer v. d. S. te W. Eigen smartelijke ervaring van valsche schaatte ten opzichte van zijn innerlijk leven voor wie hem het allernaast staan, doet hem vragen, wat toch de oor- zaak van dit verschijnsel mag zijn, en wat te doen is om het te boven te komen.

Deze vragen zijn, dunkt me, zeer belangrijke. Want de ervaring van v. d. S. schijnt vrij algemeen. Ze is ook de mijne. En toen ik, na zelf tevergeefs naar een oplossing gezocht te hebben, er een ant- woord op zocht bij anderen, bleek me telkens, dat ze voor dezelfde moeilijkheid stonden en met dezelfde vragen liepen.

Het verschijnsel is te hinderlijker, omdat het zoo door en door onredelijk is.

Mij is het althans niet gelukt er een redelijke ver- klaring voor te vinden.

Het is toch, welbeschouwd, allerongerijmdst, dat we ons intiemst zieleleven doorgaans gemakkelijker voor een ander bloot leggen, althans zoo bij ons ver- trouwen inboezemt en hoop geeft, dat hij ons zal verstaan, naarmate hij verder van ons afstaat. Dat we b.v. tegenover een sympathiek christen dien we voor 'leerst van ons leven in een spoorwegcoupé of in een hotel ontmoeten, er veel eerder toe komen zullen van onze zielservaringen te spreken dan tegenover vader of moeder, broer of zuster, vrouw of kind.

Alles schijnt er vóór te pleiten, dat het omgekeerde regel zou zijn.

Van onze naaststaanden weten we, dat ze ons liefhebben; dat ze ons, omdat ze ons kennen, allicht zullen verstaan; dat ze ons, ook al mocht er iets min- der eervols voor ons liggen in wat we hun zonden willen vertellen, niet verachten zullen, en dat onze geheimen bij hen veilig zijn.

Dat alles weten we niet van een vreemde; en toch... 't Moet eerlijk bekenen, dat ik er geen weg mee weet.

Misschien is er onder onze lezers een psycholoog, b.v. Prof. Waterink, die er licht over kan ontsteken.

In dat geval sta ik hem, met goedvinden van onzen Hoofdredacteur, graag de noodige ruimte in deze ru- briek af, voor beantwoording van inzenders eerste vraag.

Hij zou er ons een grooten dienst mee bewijzen.

Want die ellendige valsche schaatte juist voor hen, die het dichtst bij ons staan, doet ons, naar mijn overtuiging onberekenbare geestelijke schade. Ze doet schade aan de opvoeding, aan het huiselijk en echtelijk leven, en aan zooveel meer, dat alleen gezond blijven en bloeien kan als er gulle vertrouwelijkheid is.

Maar al moet ik onzen inzender nu teleurstellen wat zijn eerste vraag betreft, op de tweede kan ik hem toch wel van eenig antwoord dienen.

Een dokter kan toch een patiënt nog wel pens helpen, zonder dat hij de oorzaak van de ziekte kan aanwijzen. Men zegt zelfs, dat een homeopaath zich heelmaal niet om de oorzaak bekommert, maar de keuze van 't geneesmiddel laat bepalen enkel door de verschijnselen. Zoo ongeveer is er ook hier wel eenige raad te schaffen.

Want al denk ik, dat de valsche schaatte tegenover onze naaststaanden een zielkundigen ondergrond heeft, dien ik niet vermag te onderscheiden — er is geen twijfel aan, of we maken het haar vaak al te ge- makkelijk uit dien ondergrond naar boven te komen.

Vooreerst kunnen we ons innerlijk leven zoo laten besmeuren, dat we er belang bij hebben de luiken zoo zorgvuldig mogelijk voor anderen gesloten te houden.

En daarbij moeten we dan natuurlijk het meest op onze hoede zijn tegenover degenen, die ons elken dag omringen. Niet alleen om hen, maar vooral om ons-zelfen te sparen.

In de tweede plaats kunnen we ons-zelfen, zoodra we er aan denken onze naaststaanden een blik in ons innerlijk leven te geven, den mond sluiten, door ons dagelijksch verkeer met hen.

Als er, tengevolge van gebrek aan ernst in ons verkeer, een schrille tegenspraak is tusschen wat men dagelijks van ons hoort en ziet, en de moeilijkheden, die strijd, de vragen of ook de geestelijke vreemde, waarvan we hen deelgenoot zonden willen maken, dan hebben we ons-zelfen daarin een slagboom voor de vooten gelegd.

Hier denk ik ook aan onkuischen omgang, waardoor verloofden en gehuwden maar al te dikwerf een muur tusschen zich optrekken, die alle ontsluiting van het eigen zieleleven onmogelijk maakt.

Van het eerste belang is dus, dat we waken naar hinnen en naar buiten tegen al wat ons de vrijmoedig- heid tegenover elkander kan benemen.

Doch nu is het ook denkbaar, dat die vrijmoedigheid ontbreekt, niet omdat we haar „weggeworpen“ hebben — dat woord des Apostels is, dunkt me, ook hier niet misplaatst — maar omdat we haar nooit hebben of hadden.

Dan zijn we in dit opzicht — en allicht in heel wat méér — zwak. Dan hapert het ons aan moed, aan kracht van wil.

Wat ons dan helpen kan is: ons rekenschap te geven van de ongegrondheid van onze vrees; van het onrecht, dat we hun, die ons het naast zijn en ons liefhebben, aandoen door hen vreemdeling te laten in ons innerlijk leven; van de schade, die we door onze geslotenheid ons-zelfen berokkenen, en die we er door toebrengen aan het intiemere gemeenschapsleven; en, niet het minst — voorzoover het geldt wat Gods genade in ons wrocht of ons te genieten gaf — van de zonde, die er ligt in valsche schaatte over wat werk en gave onzes Gods is — het eenige goede, dat er in ons gevonden wordt.

Laat de overweging van dit alles ons dan dringen tot het gebed, dat de Heere door Zijn Geest in ons overwinne en uithanne, wat we voor Hem belijden als een zonde, wat naam die zonde dan ook bij ons zal moeten dragen.

In dezen weg zullen we dit ellendige kwaad te boven komen.

Wat de Heilige Geest van heilige en vrijmoedige vertrouwelijkheid werken kan, toont ons de Adventstijd in de twee echt-vrouwelijke, innig-teedere, maar tege- lijk heldhaftige zielen van Elisabeth en Maria, in haar uitwisseling van het zoete geheim dat haar zielen ver- vulde.

Doch deze twee vrouwen zeggen ons ook nog wat anders.

Ze zeggen ons ook, dat zielsontsluiting intieme ver- trouwelijkheid eischt, en dat niet de straat en de markt de plaats daarvoor zijn.

Het geestelijke leven wil niet rechtstreeks uit zijn verborgenheid treden, zonder den sluier der heilige schuchterheid.

V.

F.

Correspondentie. V. te 's-H. Uw vraag zond ik, als niet thuis hoorend in mijn rubriek, aan een der andere medewerkers.

F.